

SESTDIENA, 13. JŪLIJS, NR. 7

BALTĀ AVĪZE

Maira Dzeņa foto

LAI TOP!

Piektdienas vakarā nometnes dalībnieki saposās svētku tērpos – daudziem bija sava novada tautastērpi, balti linu krekli, bikses. Pirms došanās uz daudzinājuma vietu, kas šoreiz bija izvēlēta uzņēmēja Jura Budra īpašumā, kopīgi nofotografējāmies.

Bungu un dūdu skaņu pavadīti kāpām kalnā, kur slējās bērza blūku ugunsurs, kas visapkārt bija rotāts ar paparžu, pilādžu, vītulu vējmieta, zirga skābeņu un citu augu apliem, kurus visi dalībnieki izgājām plecu pie pleca. Jānis Atis Krūmiņš un Inese Krūmiņa, aizdedza ugunsursu, kas pret debesīm uzvijās ar baltiem dūmiem un spožu liesmu.

Daudzinājuma vadītāja I. Krūmiņa ugunij ziedīnam deva maizi, bišu vasku, trejdeviņus dzīpariņus – Ausmas Spalviņas austro rakstaino jostu, savukārt Aelita Batņa – svītraino jostu. Līga Reitere uzsvēra, ka, domājot par tīrību, vispirms ir jādomā par sevi pašu, savas tuvākās apkārtnes uzturēšanu kārtībā un tīrībā, lai varētu domāt

baltas domas un baltus ceļus. Jānis Atis Krūmiņš atgādināja, ka latvieši izsenis dzīvojuši kopā ar dabu un arī nākotnē mums no viņiem ir jāmācās, jāraugās un jāņem piemērs no dzīvnieku pasaules. Viņš vēlēja, lai mūsu bērni neaizlaiž atmatā senču līstos līdumus, rūpīgi kopj laukus un iegūst bagātu ražu. Nometnes vadītājs Juris Batņa skaidroja, ka no 60 000 domu, kas katru dienu ir cilvēkā prātā, 45 000 – negatīvu domu. Tas, kā mēs dzīvojam ir atkarīgs no tā, ko mēs domājam. Viņš pauda cerību, ka šī nedēļa 3x3 dalībniekiem ir bijis pamatīgs treniņš, lai domātu pozitīvas domas un veicinātu labāku dzīvi. Daudzinājuma vadītāja aicināja ikvienu ziedot ugunij graudus un teikt vēlējumu Latvijai, ģimenēm, ko visi kopīgi apstiprināja ar vārdiem „Lai top!” Latvijai tika vēlēts ilgs mūžs, neskaust vienam otru, būt garā stipriem, vienotiem, stiprās ģimenēs gudri audzināt bērnus, tēviem audzināt dēlus, kopt latviešu valodu kā arī desmitiem citu tautas izdzīvošanai svarīgu un vērtīgu vēlējumu, kas tika apstiprināti ar maģisko „Lai top!”

Daiga Kļanska

DIENAS KĀRTĪBA

SVĒTDIENA, 14. JŪLIJS

9.30 Celšanās
10.00 – 10.30 Brokastis
10.30 – 11.00 TV ziņas
11.00 – 12.30 Konference
12.30 – 13.00 Saieta slēgšana
13.00 – 14.00 Pusdienas, atvadas

PATEICĪBAS

Lilita Ozoliņa kopā ar bērniem, Kristu Osetrovu, Sandru un Elmāru Buteliem, Lauru un Veroniku Hintenbergu no Īslīces saka paldies saietā 3x3 organizatoriem par iespēju piedalīties nometnē Neretā.

Paldies novadniekiem par ekskursijām - Mazzalvē, Saukā, Gārsenē un Neretā.

APSVEIKUMS

Sveicam Kārli Oskaru Staltu, Oskaru Moori un Oskaru Bartlett vārdadienā!

PATEICĪBA

Miļš paldies maniem asins un dvēseles radiņiem tālajā Amerikā – Zigridam un Paulīnei Zadvinskiem par nodoto mantojumu – Paulīnes tautas tērpu, goda tērpu. Tā ir ļoti liela, skaista un arī atbildīga dāvana, vēstījums ne tikai man, bet arī nākošajām dzimtas paaudžu sievietēm, kas dos spēku savu dzimtas sakņu apzināšanā un viedumu senču latvisko tradīciju turpinājumā. Vēlreiz – liels paldies!

Sirsnībā Diāna Apele

„BALTĀS AVĪZES”
REDAKCIJA

Daiga Kļanska, Uldis Siliņš, Ilze Brinkmane, Zane Bukša, maketētāja Velta Mika.

Redakcija atrodas lielās skolas otrajā stāvā biznesa inkubatorā 15.kabinētā, e-pasts: baltaavize@inbox.lv, mob. tālr. 29 808301.

VISI NOĒDUŠIES KĀ
RUNČI

Firmas „Pavards” darbinieki

„Mūsu darba diena ir no pieciem rītā līdz pulksten 21. 30 vakarā. Nupat jau šķiet, ka spēki paliek arvien mazāk, bet bērni mūs izvelk,” stāsta Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolas galvenā virtuves saimniece jeb firmas „Pavards” īpašniece Alda Šustiņa.

Visus, kuri ēd skolas ēdnīcā, baro pavāres Vita Butenaite, Olga Laučiška, Dangute Vaičulena un praktikants Valdis Povhs. Paligos nāca labākie no labākajiem vidusskolēniem Ralfs Osītis, Matīss Kalniņš, Paula Baltace un Ivo Zaščerinskis, kurš nākotnē ir nolēmis apgūt pavāra profesiju. Tāpat par viesmīļiem šo nedēļu strādāja Santa Zaščerinska, Dace Butenaite, kuras jau studē Latvijas Lauksaimniecības akadēmijā, arī Daiga Sulaine, Arīna Grjoza, kuras māsa pirms 11 gadiem 3x3 nometnē, būdama vidusskolniece, arī palīdzēja virtuvē.

„Divas nedēļas pirms nometnes jaunajiem ierādījām, ko un kā jādara, runājām par higiēnu, galda kultūru. Viņi manas cerības ir pilnībā attaisnojuši, reizēm no gandarījuma par viņu rūpīgo darbu uzņāk pat raudas. Mums ir lieliska jaunatne,” arī stāstot, emocijas nespēj noslēpt A. Šustiņa.

Uz vaicājumu, kādi ēdāji izrādījās 3x3nieki, saimniece teic, ka dažādi. Visgrūtāk bijis izdabāt veģetāriešiem.

Lai arī profesionālā pārtikas tehnoloģe Aija Kalnāre visu aprēķinājusi pa grammiem, reāli tie 150 grami vienam cilvēkam izrādījušies gaužām par maz, tādēļ gatavots tik daudz ēdiena, lai visi būtu sātiņi paēduši. Saimniece atzīst, ka par peļņu te nav runa.

Visvairāk – simtiem kilogramu esam apēduši sieru, dārzeņus, piena produktus, gaļas izstrādājumus. Pienu un dārzeņus iepērk no vietējiem zemniekiem, tā kā ēdam istu Latvijas precī.

Kad jautāju, vai enerģijas vēl pietiek, Santa atbild, ka vienai dienai, bet Olga, ka šādā ritmā varētu vēl mēnesi nostrādāt, bet izgulēties alkst visi.

LIELS IZAICINĀJUMS

Dodos arī uz Neretas kultūras namu, kur arī tiekam ēdināti. „Tas mums bija liels izaicinājums, jo ikdienā vairāk nodarbojamies ar tirdzniecību un kafejnīca ir tikai pusotru gadu. Tik daudz cilvēku vienlaicīgi ēdinām pirmo reizi,” stāsta SIA „Falko – 2” īpašniece Jolanta Krjakova. Ēdienkarte veidota kopā ar Aiju Kalnāri, bet ir arī savi īpašie ēdieni.

Visvairāk apēsts dārzeņu sautējums un jaunie kartupeliši, kuros vedot no Līvāniem. „Tās ir praksē pārbaudītas šķirnes, kuras pērkam gadu no gada, bet gurķus un kabačus vedam no Krāslavas, jo pie mums viss tik sauss, ka pašiem vēl nav izaudzis,” skaidro Jolanta.

Pavāre ar vislielāko pieredzi esot Mirdza Lazdiņa, tāpat strādāja Aija Šarkūne, Dace Ķibilde, Baiba Treine, kā arī prakticante no Vecbebru profesionālās skolas, topošā pavāre Dagnija Bitenbindere. Arī viesmīles Jeļena un Evita ir praktikantes no Aizkraukles profesionālās skolas.

Mammai palīgā nākusi Jolantas meita Sindija Noveičuka, kura saorganizējusi palīgu brigādi – savas draudzenes – Madaru Zeltiņu, Aiju Andersoni, Andru Vaičulenu un rīdzinieci Kristīnu Iskorostensku, Lindu Krjakovu. Talkā nācis arī saimnieces dēls Egils Noveičuks un Mikus Andersons.

Jolanta novērojusi, ka pārtraukums no pusdienām plkst.13 ir pārāk garš līdz vakariņām plkst.19, jo augoši puiši un lieliem vīriem ir laba apetīte.

SIA „Falko-2” darbinieki

Izrādās, ka garšīgais šašliks, kuru daudzi pērk, lai iestiprinātos nīkšanas laikā ir pēc Jolantas māsiņas Ilonas Krajkovas receptes gatavots. To pat braucot ēst no Lietuvas un Aknīkstes, bet 3x3niekiem šašliku un atspirdzinājumus pārdot firmas darbinieki, kuru paši izskolojuši arī par bārmeni – Sergejs Avrisevičs. Gaļu pērkot tikai gaļas pārstrādes uzņēmumā „Nākotne” – tā vienmēr svaiga – pareizi kautas Latvijas cūkas.

Jolanta Krajkova uzskata, ka ar izaicinājumu tikuši galā veiksmīgi, darbi saplānoti, tā kā agrāk par plkst. 7 pat neesot cēlušies. „Vēroju ģimenes ar mazajiem bērniņiem. Viņiem nav viegli, dažkārt pat neizdodas vienam ar otru parunāt, jo mazie prasa uzmanību visu laiku. Pricējami, ka visiem ir garšojis,” teic saimniece.

Ilze Brinkmane
Maira Dzeņa foto

NO PĒRLĪTĒM LĪDZ ŪDENSROZĒM PIRTS DĪKĪ

Piektdienas rītā droši dodos pie **Modras Reizniece**s, kur viņa māca, kā no pērlītēm pagatavot rokassprādzes. Modra sapratusi jau pirmdien, ka ar pērlošanu vien nepietiks, tāpēc piedāvājus izveidot daudz ko citu (zinu, ka viņas idejas ir teju neizsmejamas).

Agita Plūģe nopērļojusi rokassprādzi ar baltu zīmēm, 10 minūšu laikā nopinusi no lentītēm citādu rokassprādzi. Viņa priecājas, ka šādas aprocas var pieskaņot jebkuram apģērbam, ja nav atbilstošas, tad var ātri uzpīt. Viņa vēl iemācījusies no lentītēm izveidot lielākas un mazākas puķītes, ar kurām iespējams rotāt apģērbu, padarot to oriģinālu. Blakus dēlīņš Ričards ļoooti pacietīgi ver pērlītes uz diega: tiek liktas deviņas pērlītes tā, kā parādīts raksta paraugā, šoreiz pamats ir zeltīts, tam pieskaņots zeltīti zaļais. Šī Ričardam ir otrā rokassprādze, pirmā esot pazaudēta dančos (Cik žēl!).

Izrādās, ka ir daudz rakstu, kas domāti ne vien deviņām, bet arī piecām pērlītēm. Sandra Butele pirmo veidojusi šauro rokassprādzi, pašlaik viņa nostiprina tās galus. „Nostiprināt var divējādi: ar aizdaru vai pinot bizīti,” tā Krista Osetrova. Viņa pērļojusi ir iepriekš, tikai dažādas dzīvnieciņas.

Uzrunāju Spāri (šāds vārds viņai ir vienīgajai Latvijā) Vītolu, viņa veido piekto aproci, katra ir atšķirīga, meitene pati veido savus rakstus. Preti sēž meitenīte Evelīna Gunīta Bumbiere, kam top trešā rokassprādze, viņa vienīgā nopērļojusi gredzenu, kas jau rotā māmiņas pirkstu. Zane Kuške veido otro sprādzi, viņa atklāj – izvēloties savu rakstu, iespējams piemeklēt pērļu lielumu; viņai esot arī no lentītēm pītā. Katrīnai Plūģei arī esot divas novītas, top otrā no pērlītēm; patīk tas, ka var izvēlēties krāsas pēc sirds patikas.

Priecē radīņu saimīte, kas izvietojusies pie trīs galdiņiem. Mammai Lindai Briķei skumīgi stāv iesāktā aprocē, jo visas dienas palīdz mazajiem, pirmkārt, četrgadīgajai Norai Učelniecei šad tad jāpalīdz, jo viņa citīgi ver krellītes, otrkārt, Lote Učelniece beidza pīt tētīm domāto aproci, treškārt, māsasdēlīnam septiņgadīgajam Adamam Bīkšiem palīdz nostiprināt pa trim dienām izveidoto

rokassprādzi. Ādams ielicis tajā savu mīlāko zīmi – ugunskrustu –, pats izdomājot rakstu (Cik radoši!). Pirmdien, sākot pērļot, Ādams atskārtis: „Man šitā čakarēšanās labi iet pie sirds!”

Beātei Krūzei top piektā aprocē (ir trīs sev, vienam brālim), kas tiks dāvāta, tajā būs mammas Lindas vārds. Arī Paula Brūvere piekto rokassprādzi gatavo māmiņai. Egija Krūmiņa šodien atnākusi pirmo reizi, šo darbošanos apzīmē ar vārdu relaksācija. Arī Inga Kažoka (bijusī neretiete) sagriežus atnākt pie skolotājas Modras un izveidot aproci, viņai šī ir pirmā diena; iepriekš ar meitiņu Paulu apmeklējusi Bēbišu skoliņu. Inga pa 3x3 dzīvojas no 2002. gada Neretas nometnes. Arī kādā no saietiem iepazīsinies ar puiši, uzplaukusi milestība, ir 2 bērni – Ralfs, Paula –, pa nometni ir četratā. Inga patīk nometnē valdošā aura, tas, ka var atslēgties no ikdienas un pievērsties nodarbibām. Arī Lelde Mežale ir pirmo dienu, gandrīz pabeigta ir aprocē, kas radoši pārveidota pēc parauga. Lelde priecājas un arī sev vēlētos tādu mājturības skolotāju kā Modru. Elzai Miežītei divās dienās ir izgatavotas divas rokassprādzes – melnbalta un baltmelna ar krustiņiem, skaistas! Taču Vija Moore ir trešo dienu, ir gatava jau otrā aprocē.

PALĪDZ ASISTENTE

Pieeju pie divām Neretas meitenītēm. Monta Apeināne savu pīto aproci pieskaņojusi pie apģērba – gaiši un tumši rozā. Taču Erida Cepurīte ir bijusi tik vēriģa, ka pa šīm četrām dienām ir ieguvusi skolotājas Modras asistentes titulu. Jautāju viņai par rokassprādzes pīšanu. Erida: „Sākumā, kad iesāk, ir grūti, nezina, vai pareizi izdaris, taču, kad saprot, iet viegli.” Erida ierādīs, kā tas darāms citai meitenei. Arī es izmēģināšu. Salieku kopā divas lentītes, netālu no gala sasienu mezglā. Izveidoju vienu cilpiņu no kreisās lentītes, bet kā tālāk? Erida lūdz Modras palīdzību. Modra mīļi nosaka un parāda: „Pirmā ir milīgā, kas apmīļo otro.” Kamēr pierakstu Modras teikto, tikmēr manā vietā ir viss izdarīts. Erida ierāda, kā caur cilpiņu jāizver cita cilpiņa, tad ar iepriekšējo tā jāpievelk utt. Kamēr pinu, Erida saka: „Es drīz palikšu par mājskolotāju. Ir bēdīgi, ja nevaru palīdzēt, bet es cenšos.”

Šo ievirzi apmeklē arī pieaugušie, tās ir astoņas sievietes. Albīna Šlahtoviča, kā arī Agita Plūģe šodien pabeigs silta pleculakata paraudziņu, kad sievietes man izstāstīja darbības principu, neizrādījās ļoti sarežģīti.

AR KONKRĒTU MĒRĶI

Vislaiķo gandarījumu man sagādāja trīs sievietes, kas atbraukušas no Sibīrijas. No Krasnojarskas nu jau trešo reizi uz saietu kopā ar dēlu Juriņu atbraukusi Tatjana Grudinova.

Uz Sibīriju viņas vecvecāki, Latvijā būdami kalpi, devušies 20. gs. sākumā, lai pašiem būtu sava zemīte. Nu jau Sibīrijā no dzimtas dzīvo trīs paaudzes. Tatjana uz nodarbību atnāca pirmo reizi ar konkrētu mērķi – nopērļot vienu rokassprādzi ar latvju rakstiem. Tatjanu trešdien redzēju mācāmies spēlēt kokli. Viņa Latvijā ir nopirkusi savu kokli, mācīšanās nepadodas tik viegli kā jaunajiem. Tatjana ir iecerējusi Rīgā nopirkt grāmatu, kurā ir stāstīts, kā pašmācības ceļā apgūt kokles spēli, lai mājās var turpināt mācīties.

Ārkārtīgi simpātizēja, ka Sibīrijas latvietes runāja latviešu valodā. Nadežda šajā ievirzē pirmo dienu, uz drēbes gabaliņa ir piešuvusi dažādu krāsu un lielumu puķītes, kas veidotas no lentītēm. Ar šādām puķītēm mājās noteikti papildinās apģērbu. Nometnē iemācījusies daudz: stikla apgleznošanu, pirts cepuru filcēšanu. Ļuba papildina, ka vakar gatavojušas sveču lukturišus dekupāžas tehnikā. Uz jautājumu, kā jūs ciemā saglabājat latvietību, viņas atbild: „Augšbebru ciema latviešu kopienas vadītāja Olga Vakengūte vada folkloras ansambli „Varavīksne”. Pie mums no Latvijas brauc Rita Jaurēna mācīt dziesmas, dejas. Dejojam tādu deju, kurā ir 21 cilvēks, tajā piedalās trīs paaudzes. Viņa ir iemācījusi bērniem kokles spēli, Augšbebrus ir divas latviešu kokles. Šogad plaši svinējam Meteņus. Par to, lai katru gadu kāda ģimene vai atsevišķi cilvēki dotos uz 3x3 nometni, jāpateicas Laumai Vlasovai, kas atrod mecenātus.” Nadežda saka: „Šogad esam atbraukuši četratā – es, mans vīrs, Ļuba

un Olga.”

Pēc mūsu sarunas Ļuba aizsāk dziedāt „Vecpiebalgas ūdensrozes” tāpēc, ka Modra man parāda, kādas ūdensrozes no salvetēm viņas gatavos rīt pirts dīķim. Man šķiet, ka Modrai ne mīkli nav ļauts atpūsties, par to liecina daudzie jautājumi. Viņa joko, ka pērlītes visur iet līdzī, tās pat iekritušas viņas svārkā atlokā. Modra ir izbrīnīta par vismazāko bērnu pacietību un izturību, jo nodarbibā pilnīgi visu laiku viņi strādā: „Šī ir ļoti strādātgrīboša grupa. Pa četrām dienām ir daudz izdarīts. Dalībnieki ar baudu mācās to, ko piedāvāju. Neskatoties uz pagurumu, ne tikai ņem no manis, bet arī mani uzlādē ar pozitīvo enerģiju.” Telpā patiesi virto labvēlīga gaisotne.

Dace Kronīte
Maira Dzeņa foto

KĀDI IR GALVENIE IEGUVUMI NO NERETAS 3x3?

„Atrašanās šeit dod spēku turpināt iesākto, kopt latviskumu,” atzīst **Olga Vakengute no Omskas**. Pārējie no Krievijas

Olga Vakengute

atbraukušie esot iemācījušies daudz jaunu amata prasmju. Oļegs pirmo reizi mūžā kaut ko izkalis, mācījies apstrādāt koku, Nadja un Ļuba filcēt, aust, vērt pērlītes, izzinājušas latvju rakstus un gadskārtu tradīcijas.

„Mēģinām aptvert maksimāli daudz, visi ievirzes vadītāji bija lieliski, bet es īpaši mācījos no novadu ievirzes vadītājas Ilzes Līdumas, kā vajag priecāties par dzīvi, kā stāstīt par sev tuvām lietām,” uzsver Olga.

Viņa stāsta, ka lielu pateicību parādā Laumai Vlasovai, kura rūpējas, lai Krievijas latvieši arī ir šeit. No 1998. gada uz Augšbebru ciemu braucot skolotāji no Latvijas, kas māca latviešu valodu, kultūru, latvisko garu. Pašlaik to dara Rita Jaurēna no Saulkrastiem. Ļubova Korberga un Nadežda Altinkoviča saprot latviešu valodu, bet nometnes laikā tomēr kautrējušās runāt.

Olga vēlas, lai Māra Tupese nodod viņu visu vissirsnīgākos sveicienus Līgai un Arnoldam Rupertiem. Saieti 3x3 ir viena no iespējām kā saglabāt latvietību.

„Centāties apgūt amata prasmes, lai tās nestu tālāk, tas nepaliks tikai kā mūsu bagātība. Priecājos par iepazīšanos ar Vītolu ģimeni, pašas no sirds izdziedājamies pirtī. Tā jau valodu arī apgūst – dziedot,” stāsta Olga Vakengute. Viņa cer, ka nākamajā 3x3 nometnē varēs atvest arī savus mazbērņus.

„Pirmajā 3x3 nometnē Ērgļos man bija tikai seši gadi un es neko neatceros, tādēļ uzskatu, ka šī ir mana pirmā īstā nometne,” stāsta **Līva Roze** (14 gadi) no Pededzes Alūksnes novadā un teic, ka

Līva Roze

īpaši patikusi gleznošana, iemācījusies daudz jauna. Arī savā Bejas pamatskolā vislabprātāk zīmē un veido. Meitene jau iztēlojas savu nākotni – vēlas būt grāmatu ilustratore, tādēļ nākamruden nolēmusi doties mācīties uz Rīgu vai Rēzeknes mākslas skolu.

Līva atklāj, ka viņai patīk lasīt grāmatas, bet dziedāt tikai dušā, tādēļ arī Neretā labāk vēro, kā dzied un dejo citi. Esot iegūti jauni draugi, vēlējusies uzzināt pēc iespējas vairāk un pievakares ievirzēs centusies nokļūt dažādās vietās.

Līva ir kopā ar māsu Anci (10 gadi), brāli Miķeli (8 gadi), tēti Armandu Rozi un mammu Ilzi Circeni.

„Es visilgāk varēju iztikt bez gulēšanas, kad naktī vajadzēja sargāt, lai neapdzies uguns. Līdzī atbraukušie tēvi sildīja akmeņus pirtij un viņi arī kūra lielo daudzzinājuma ugunsgrāvu. Lielākais ieguvums, ka iepazīnu jaunus draugus, daudz iemācījos par pirti, jo nakts nometnē bija pirmā reize, kad mani tā pa istam nopēra,” atklāj četrpadsmitgadīgais **Pauls Valdovskis** no Kārļiem. Tikai šogad tā pa istam esot izdevies uzšķilt uguni ar kramu.

„Pirtī mani pēra piecos no rīta, tas atņēma nogurumu, atbrīvoja no slodzes. Nakts sarunās pie ugunsgrāva daudz jauna uzzināju no Vītolu ģimenes tēva stāstītā par redzēto citās zemēs, par zvēriem,” iespaidos dalās Pauls.

Viņš uzskata, ka par saietu 3x3 varēja būt vairāk reklāmas, jo, piemēram, skolasbiedri no Cēsu Valsts ģimnāzijas neko par to nav dzirdējuši. Viņu ģimenei – diviņu māsaī Noelai un brālim Rūdolfam (15 gadi) šī jau esot sestā 3x3 nometne. Tētis Ainars Valdovskis jau kļuvis par „Baltās Avīzes” fotokorespondentu, diemžēl māmiņu pāragri zaudējuši, tādēļ Pauls teic, ka priecājas par iespēju nometnē būt kopā ar māsu, brāli un tēti.

Grāpju ģimene 3x3 ir trešo reizi. Mamma Līva teic, ka galvenais ieguvums ir tik daudz viedie cilvēki visapkārt.

Katra nometne nāk ar kaut ko īpašu, šogad jau varam izvērtēt, kas ir tās

vajadzīgākās lietas, kā apmeklēt nodarbības, lai paliktu laiks arī miegam un nejustu tik lielu nogurumu. Uz dančiem ejam katru otro vakaru. Divgadīgajam Teodoram patikusi novada mācība.

„Koklēšana man rādās pat sapņos un pamostos spēlējot akordus,” sajūsmīnāts par jaunajām prasmēm stāsta tētis Ringolds Grāpis un nolēmis, ka jātiek pie

Grāpju ģimene

savas kokles. „Kamēr līdz diviem šūju, lūdzu Ringoldu spēlēt un viņš cītīgi bija nospēlējis jau piecas dziesmas. Lai arī vīram nav muzikālā izglītība, toties viņš ir matemātiķis,” skaidro Līva. Droši vien liels nopelns arī ievirzes vadītājai Andai Ābelei, ja tik īsā laikā iespējams apgūt kokles spēli.

Līva ir cerībās un Neretas gaisotni izbaudījis arī gaidāmais Grāpju ģimenes mazulis, kuram lemts pasauli ieraudzīt pavisam drīz.

„Mana ģimene – es, sieva Ieva, dēls Os-kars (14 gadi),

meita Vija (12 gadi) 3x3 saietā esam ceturto reizi. Patīk satikt un iepazīt jaunus cilvēkus. Neretā pārsteidz neretiešu patiesā viesmīlība, viņu draudzīgums. Manuprāt, 3x3 sapulcējas cilvēki, kas visi ir ļoti interesanti, izpalīdzīgi nekā tas sastopams ikdienas dzīvē, valda īpaša kultūra.

Patika iespēja aizbraukt uz Lietuvu, iepazīt Sēliju, tās kultūru,” atklāj **Toby Moore**.

Toby Moore

Ilze Brinkmane
Agra Mika, Daigas Kļanskas foto

LATVISKA VIRTUVE CIENĀ AR BIEZPIENA BUMBIŅĀM, ZIRŅU PIKĀM UN TORTI

Gunta Skrebele

Jau otrdien dzirdēju no Aigas Jakovičas slavas dziesmas par padarīšanām Pilkalnes muižā. Tur „Latviskajā virtuvē” visādus kniņņus un pavisam vienkāršas darbības ierāda ievirzes vadītājas **Ieva un Laura Kušķes** (ābols no ābeles tālu nekrīt). Miļi uzņem ievirzē un daudzus arī izgulda gan mājā, gan klēti saimnieki Irma (trešā ievirzes vadītāja) un Valdis Tomsoni. Kušķu un Tomsonu ģimenes šeit ir svinējušas Jāņus, bijušas kristabās, Kultūrkapitāla dienās un tagad – 3x3 saietā. Ieva nosmejas: „Šad tad nobraucam garām noēst ābolus,” Irma precizē: „Izēst māju!”

Tikpat draudzīgā gaisotnē notiek pavāru pulcēšanās, lai brauktu „kaut ko cept, kaut ko vārit, kaut ko duršļakot” (mana mazā dēla, kas nu ir teju divmetrīgs, teiciens). Aija Skudra priecājas, ka uz ievirzi var doties ar mazbērniem. Viņa pastāstīja, ka trešdien (bet varbūt citudien, jo viss jau ir sajucis – tā teica daudzi, kam prasīju) ārā uz uguns tika vārīta jēra zupa, cepti plācenīši no jēra iekšām. Kādu dienu cepa plātsmaizes, gatavoja rupjmaizes kārtojumu ar brūkleņu ievārījumu.

Ar Aiju kopā atbraukusi otra vecmāmiņa Dace Kokarēviča, viņas izklaidē divi mazbērni. Dace piebilst, ka cienājās ar zirņu pikām. Puika Toms Dārziņš piemetina – taisijām biežpiena bumbas ar ķiplociņiem. Pienākušās Ineta Pūpola, Anita Plepe un Madara Auziņa stāsta – tika ceptas rīvētu kartupeļu pankūkas (Imants Parādnieks rīkojies pēc savas receptes), uz uguns vārīts pontāgs – Ūsiņdienas ēdiens. Tika siets gan parastais, gan ķimeņu siers, kults

sviests, ar to gatavots kaņepju sviests. Cepti speķa pīrāgi (tajos iekšā īsts lauku kūpinātais speķis no cūkām, kas tiek barotas pa vecam – ar kartupeļiem, miltu putru), kanēļmaizītes, biežpiena torte ar mellenēm, rulete, biežpiena un ābolu sacepums. Irma dalās ar bagātību no sava pa-

graba: brūkleņu, dzērveņu ievārījumu, plūškoka ziedu sīrupu (tās recepti Irma iemantojusi no manis, taču viņa to ir mazliet radoši pārveidojusi).

Ierodoties pie Tomsoniem, Valdiņš jau liek pie darba: „Jānomizo kartupeļi!” Taču tā ir vilts trauksme, izrādās – jāizvāra pieci kartupeļi ar mizām. Saimniece paziņo, ka sestdien – gatavosim noslēgumam zirņu pikas, biežpiena bumbiņas, kaņepju maizītes, cepsim torti. Pašu ēšanai cepsim karbonādi. Toms

nopriecājas, bet Irma piebilst, ka tā būšot kabaču karbonāde, Toms bēdīgs: „Ai!”

Kamēr Ineta kuļ olas, Ieva mizo pērnos sīpolus (noņem no pīnes), Santa Rubene gatavo masu biežpiena bumbām, tikmēr saimniece ar Lolitu Ondzuli gatavo kaut ko ekskluzīvu – jēra pautu karbonādi. Ņam – ņam – ņam – mēli var norīt! Nu jau Laura gatavo biskvīta mīklu, atklāj, ka mammas ceptās tortes ar vārīto krēmu ir pieprasītas radu un draugu saimē. Citviet Ingemārs Dzenis gatavo ķiploku ziedi, tikmēr brālis Mārtiņš izstāsta sklandu raušu un kočas recepti, vēlāk Mārtiņš taisa vārīto krēmu, par pareizību konsultējas ar Lauru. Kamēr Elīna Parādniece atklāj, kā gatavotas zirņu pikas, tikmēr pie plīts Inese Biksone apcep cauraudzīti zirņu pikām, vēlāk tiek cepta kabaču karbonāde. Tiek sataisīts vēlreiz kaņepju sviests.

Nemanot no virtuvē sagatavotās masas ārā tiek saveltas gan biežpiena bumbiņas, gan zirņu pikas; tās veļ gan mazi, gan lieli. Kā smaržo!

Saimes istabā tiek klāts galds, pirms baudīšanas dziedam (ko – uzzināsiet vakarā!). Laura saskaita, ka šodien ir 28 dalībnieki (ar mazajiem). Pēc iebaudīšanas visi pulcējas virtuvē ap galdu, kur ievirzes vadītājas – māte un meita – smērē biskvīta mīklas kārtām dzērveņu ievārījumu un krēmu. Ieva domā, ka jāatstāj negriezta, uz vietas to izdarīs, katru gabaliņu rotājot ar jānogu. Laura gan nosaka – maliņas esot jānogriež, jo viņa zinot cilvēku dabu (nez vai māku brāķēt?)!

Tiek vēlreiz izrunāts priekšnesums, tad šķiramies, solot tikties uz skatuves noslēguma pasākumā. Braucot atpakaļ,

ceļa malās no uzkalniņiem tek urdziņas, rādot, ka sen gaidītais lietus beidzot piemeklējis arī Neretu.

Dace Kronīte

LATVISKĀS VIRTUVES RECEPTES

Pontāgs

Ārā uz uguns čuguna katlā apcep kartupeļus, speķi gabaliņos un sīpolus. Lej virsū sakultas olas ar pienu, visu uzvāra, uzrīvē virsū sieru, uzber sakapātus zaļumus.

Siera bumbas

Mājās gatavotu biežpienu samal gaļasmašīnā, pievieno sāli, piespiež ķiplociņu, visu labi samīca. No masas veido bumbiņas, tās pārlej ar eļļu.

Sklandu rauši

No rupjajiem rudzu miltiem, ūdens un sviesta veido mīklu, izrullē plānu kārtiņu, izspiež aplīšus, tiem maliņas uzrullē uz augšu. Rausi piepilda. Cep cepeškrāsnī neilgi.

Pildījumi:

1. Sarīvē vārītus burkānus, pievieno nedaudz skābo krējumu, cukuru (jo vairāk, jo saldāks un garšīgāks), vaniļas cukuru.

2. Apakšā smērē brūkleņu ievārījumu, virsū liek smalki sagrieztu un apceptu žāvēto speķi ar sīpoliem.

Zirņu pikas/bumbas

Izvārītus zirņus, kartupeļus samal, pieliek klāt samaltas kaņepes (13 reizes rokas gaļasmašīnā), smalki sagriežu un apceptu speķi ar sīpoliem, sāli. Masu kārtīgi samīca ar rokām. Gatavo bumbiņas.

Kaņepju sviests

13 reizes rokas gaļasmašīnā samal kaņepes, pievieno klāt sviestu (proporcijas pēc paša ieskatiem), pievieno sāli, kārtīgi samaisa.

Vārītais krēms

6 olas, 6 ēdamkarotes cukura, saputo, pievieno 6 ēdamkarotes (ar kaudzīti) miltu (tos iesijā), vaniļina cukuru, saputo, pielej 1 litru uzkaršēta piena, vāra ūdens peldē, vienmērīgi maisot.

Ķiploku ziede

Ķiploku ziedus samal, pievieno olīvēļļu, sāli, piparus, visu kārtīgi samaisa. Pilda mazās burciņās, kārtīgi sastampājot, lai nav gaisa spraugu. Aizskrūvētu burciņu glabā ledusskapī. Lieto kā garšvielu pie dažādiem ēdieniem.

Maira Dzeņa foto

KAROTES, NAZĪŠI, PIEKARINĪ, PALIKTNĪŠI, SÓLIŅŠ...

„Malači, visi darbojas. Piemēram, ar Oļegu no Omskas apgabala esam viengadnieki, bet viņam skolā bijis skolotājs – tāds nekāds, tāpēc ar prieku vēroju, ka viņš iemācās daudzas lietas. Citi atzīst, ka ir jau kaut ko darījuši, bet nezina daudzus knifus, kurus labprāt ierādu. Tas palīdz izdarīt ātrāk un kvalitatīvāk,” stāsta ievirzes „Koka darbi” vadītājs **Guntars Griekēris**.

Kad runājam, pienāk Toms Dārziņš (8 gadi) rāda savu pankūku lāpstīņu un jautā, vai vajag vēl ko pielabot. Guntars ieteic vēl mazliet noslīpēt vienu pusi. Haralds Laizāns (10 gadi) no Tērvetes teic, ka apmierināts, ka atnācis uz šo ievirzi.

Puiši stāsta, ka ievirzes vadītājs ir ļoti labs. Toms: „Viņš prot ļoti labi iemācīt, prot arī pajokot.” Liepājnieks Miks Rungovskis (13 gadi): „Ievirzes vadītājs ir laipns. Šķiet, viņš visu pārredz, jo pienāk pie katra un vajadzīgajā brīdī palīdz, visiem visu paspēj izskaidrot.” Deviņgadīgais Janus Gustmanis stāsta, ka ir no Libānas un priecīgs paziņo, ka koka nodarbībās ļoti patīk. Puisēns steidz parādīt pirmo reizi mūžā izgatavoto koka karoti.

Aldis Laviņš atklāj, ka ikdienā jāstrādā ofisā, tādēļ izvēlēties darīt kaut ko praktisku savām rokām. Nedēļas laikā tapis pirts soliņš. Austrālietis, bet pašlaik ridzinieks Toby Moore joko,

klāva.” Tobijs rāda savu veikumu – sviesta nazi, pankūku lāpstīņu.

Tā kā darbi rit pilnā sparā, tad vairāk ar runām neaizkavēju un vēlū radošu izdošanos.

Ilze Brinkmane

NERETĀ BIJA ĻOTI SKAISTA NOMĒTNE

L a t v i j a s 3x3 padomes priekšsēdes Ineses Krūmiņas vērtējums Neretas 3x3 nometnei:

Šī bija ļoti skaista nometne. Man ļoti patika, ka bija drosmīga tēmas izvēle. Pirts tēma bija arī ļoti praktiska, protams ar savu filozofisko slodzi arī. To varēja apspēlēt dažādās ievirzēs – gatavojot pirts slotas, pirts cepures un kreklus. Tas bija bagātīgs izvērsums dažādās izpausmēs. Tā ir lielā vērtība, ka ģimene, kurā ir atšķirīgas intereses, atbraucot uz nometni, katrs var izvēlēties to, kas viņu interesē visvairāk.

Mums izdevās dažādo piedāvājumu savietot kopā pirts zīmē.

ka šī ievirze ir laba, jo maz jārunā. „Vēlējot uzziņāt tādu koku īpašības, kas neaug Austrālijā, un ko no tiem var izgatavot. Piemēram, tur aug eikalipti, bet neaug ozols, osis,

Tā, manuprāt, bija nometnes vadītāju veiksmē. Liela veiksmē bija tā, ka nometnē bija liels skaits lektoru un dalībnieku, kuri nometnē ir pirmo reizi, taču 3x3 gars tāpat attīstījās, jo dažreiz šķiet, ka bez tiem cilvēkiem, kuri veido 3x3 kodolu, tas nenotiks.

Bija dažas tehniskas lietas, kas pasākumu padarīja grūtu. Ja nometne būtu 270 cilvēku, kā tas bija sākotnēji plānots, tad operatīvāk un ātrāk izkārtotos ēdināšana, vairākām ģimenēm būtu tuvāka nakšņošana, taču, iespējams, nebūtu tāda kopības gara kā tas ir tagad.

Bija žēl, ka nīkšanas vieta bija pārbaudījums uz izturību. Šī nav pirmā reize, kad ir līdzīga izturība. Mums vajadzēja rēķināties ar vietējiem apstākļiem, infrastruktūru. Šoreiz tā bija pliekanāka, bet tas bija objektīvu iemeslu dēļ.

Danči bija pa lustīgo. Ļoti liels pārbaudījums bija pirmajā vakarā, kad no Dziesmu svētkiem nevarēja ierasties tie muzikanti, kuri bija sarunāti. Paldies Rubeņu ģimenei, ka danči vispār notika. Domāju, ka šoreiz

TV komanda ir vesels atradums un arī ievirzēs lektori ir labi strādājuši un ir dziļi rakts, kas nozīmē, ka ieviržu vadītāji ir labi uztvēruši vadītāju lūgumu ne tikai sniegt zināšanas, bet darīt to tā, lai ieinteresētu nometnes dalībniekus.

*Daiga Kļanska
Autores foto*

2013. gada Neretas 3x3 saietā dalībnieki.

PALDIES, JUMS MĪLIE!

Lai nometnes dalībnieki visu saieta laiku varētu justies labi, varētu veiksmīgi apmeklēt ievirzes par mums gādāja desmitiem Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolas un pirmsskolas izglītības iestādes „Ziediņš” darbinieku, neretiešu. Mēs – nometnes dalībnieki – novērtējam, ka varējām dzīvot allaž svaigi uzkoptās telpās un apkārtnē, bijām garšīgi pabaroti, labi izgulējušies un tīri nomazgājušies. Piedodiet, ja kāds bijām neapdomīgs, izklaidīgs ar savu uzvedību un dažkārt vēlējamies īstenot pat neapmieramas lietas.

Paldies sakām:

Skolas tehniskajiem darbiniekiem:

Laimonim Klimovičam, Irēnai Simanei, Anitai Ādamai, Sandrai Gradeckai, Jeļenai Korsakai, Ildzei Pučei, Aldonai Vāverānei, Gaļinai Savickai, Irinai Regutei, Irēnai Maršantei, Svetlanai Babahinai, Diānai Mačekai, Mudītei Žilinskai, Jurim Makučonim, Ričardam Tihonovam.

Saieta 3 x 3 Neretas Jāņa Jaunsudrabiņa vidusskolas darba grupai: Laimai Grebskai, Viktorijai Trukšai, Laimonim Klimovičam, Aijai Kalnārei, Ritai Trukšai, Sandrai Silavai.

Saieta 3 x 3 ieviržu vadītājiem no skolas: Egijai Apiņai, Ditai Pavlovičai, Modrai Reizniecei, Lijai Saldovei, Marijai Šalnai, Guntaram Grieķerim, Natālijai Grīnvaldei, Gundegai Klibiķei, Zigurdam Karolam, Mairim Dzenim, Jolantai Albretai.

Skolotājiem, kuri dežurēja

Maira Dzeņa foto

informācijas centrā un sagaidīja dalībniekus: Ritai Kokinai, Ludmilai Kolkovai, Dairai Osītei, Ilonai Punānei, Guntai Ozoliņai, Valentīnai Plusiņai, Anitai Šolmanei, Intai Vasariņai, Sarmītei Snīķerei, Rutai Aukšpolei, Lidijai Ozoliņai, Dacei Kronītei.

Pirmsskolas izglītības iestādes „Ziediņš” darbiniekiem, kuri strādāja 3x3 nometnes laikā: vadītājai Sandrai Andersoni, audzinātājām Daigai Zaščerinskai, Lienei Ozarskai, Aijai Jakubonei, Birutai Lodziņai, Guntai Grauzei, Lūcijai Skrebele, Lolitai Kalniņai, Zinaidai Dar-

decei, Ingai Usānei, Mārītei Lazdiņai, Birutai Jetmušai, Vitai Radzevičai, Silvijai Andžānei, Zinaīdai Kaļvai, Zinaidai Beļajevai, Andrim Dzenovskim.

Neretiešiem, kuri vadīja ievirzes: Irmāi Tomsonei, Ilzei Lidumai, Guntai Veitei, Evitai Vīnakalnei, Mirdzai Bruniņai un Inārai Ozoliņai no Daudzevas.

Paldies arī Saieta 3x3 mediķei Inai Riekstiņai!

Daiga Kļanska

PALDIES PAR LASĪTPRIEKU!

Uzzinot par to, ka 3x3 saiets 2013.gada vasarā atkal būs Neretā, klusībā cerēju, ka varbūt arī šoreiz man būs lemts satikt brīnišķīgos Ne-retas cilvēkus, kuri sagaida

ar mīlu smaids, laipnu vārdu, izpalīdzīgu roku, siera rituli. Tas, ko ļoti vēlamies, taču allaž piepildās. Arī šoreiz es saku sirsnīgu paldies redakcijas kolektīvam – žurnālistēm Ilzei Brinkmanei, Zanei Bukšai un Neretas vi-dusskolas latviešu

valodas skolotājai Dacei Kronītei, kura ne tikai paguva aizrautīgi rakstīt, bet salasīt redakcijai ogas, izcept baltu maizi. Īpašs paldies Veltai Mikai, kura maketēja avīzi, jo tās allaž ir lielas raizes, atrast avīzes maketētāju.

Sirsnīgs paldies Neretas vidusskolas skolotājam Mairim Dzenim par nometnes iemūžināšanu fotogrāfijās, ko izmantojam arī nometnes avīzei. Paldies Egijai Apiņai par lilijām! Paldies, par noklausītajām un izstāstītajām sarunām, atsaucību un centīgu avīzes lasīšanu!

Priecāšos, ja savas atsauksmes, iespaides un atmiņas par nometni atsūtīsiet uz manu e-pastu: daiga.klanska@inbox.lv, lai Ziemassvētkos savā e-pastā saņemtu „Baltās Avīzes” Ziemassvētku numuru. Lai skaists mājupceļš!

Daiga Kļanska

Agra Mika foto

KO NU, ANDRIEV (FINE)

SILIŅŠ NERETĀ

Ir laiks no draugiem šķirties pienācis,
Un sirdī tāds kā tukšums palicis...

Labasdienas, labi ļaudis!

Klāt ir beigu cēliens, rītdien atgriezīsimies ikdienā, viens otrs gudrāks, viens otrs tikpat gudrs kā ienācis. Es pirmdien sēdišos lidmašīnā un caur Franciju un Ķīnu došos atpakaļ uz Lejā- apakšā. Ja kādam interesē, tad mana e-pasta adrese ir uldis.silins@optusnet.com.au

Mēs esam izsmēluši Laika veča labvēlību – ārā list. Naktī uz sestdienu nīkšanā isu brīdi gāza kā ar spaiņiem.

Sabraukuši ciemiņi – Bitinieku ģimene, Ilmārs Romančuks. Šodien solījies atbraukt arī Višķu 3x3 vadītājs Jānis Žugovs. Ar Jāni es sāku savas 3x3 gaitas Latvijā kā laikraksta "Svilpauniks" redaktors.

Kā tu, latviet, gulēt drikstī
Nepiekāris šūpuļriksti,
Neglāstījis sievai gūžu,
Nedziedājis aijā – žūžū
Ducim bērnu savā mūžā?
Tava tauta aiziet veļos,
Aizklīst projām svešos ceļos.
Mosties! Šodien, rīt vai parīt,
Ej pie sievas, sāc ko darīt!

Katrai ģimenei ir vajadzīgs producēt vismaz piecus

bērnus, lai mūsu tauta varētu pastāvēt un būtu ko sūtīt uz Īriju strādāt.

*

Kanādas Liepiņš staigā apkārt ar sapampušu aci un visiem stāsta, ka viņu sakodusi lapsene. O, ja? Stāsti manim, Daugaviņa!

*

Vakar Kļanska māmiņa paziņoja, ka man jāierodas uz fotogrāfēšanos. Bildēšot redakciju.

Pozējām stāvus pozējām tupus, rāpus un guļus. Dažas bildes ir tik kompromitējošas, ka es tās nemaz nedrīkstu sievai rādīt. Es tobrīd stāvēju kājās, un man nebija ne jausmas, ko pie manas personas tie sievišķi pa apakšu dara.

*

Tā mīlība kad paņem sirdi,
Tad nenāk miegs vairs vakaros,
Tad naktī peles skraidot dzirdi,
Vai gribi, lai es pakaros?

Savā atvadu vakarā, cita starpā, es runāju par mīlestību, šo mistisko parādību, ko visi izslimo kā masalas. Daži pat vairākkārtīgi. Tā nav lipīga, bet tai tomēr piemīt epidēmijas raksturs. Neviens nezina, kad tā sākas, bet visi zina, kad tā beidzas. Tā, līdzīgi alkoholam, izsauc aptumsuma brīžus, tieksmi lidot un nespēju pacelties gaisā. Tā lūk! Paldies visiem klausītājiem un Andrim Tomašūnam, Puram par palīdzēšanu!

*

Pirtī eimu, pirtī teku,
Pirtī peros pļiku-pļeku,
Pirtī peras bērza zaru,
Pirtī uzmet frišu garu,
Pirtī atjaunina miesu,
Pirtī vesels kļūst patiesi.

Ventiņš stāsta par pēršanos pirtī. Galvenais – nost ar ķīmiju! Mājās pārnācis, es aizsviežu prom ziepes. Rezultātā neesmu sevišķi tīrs, bet veselīgs gan.

*

Laiks sacīt ardievas. Lai Jums

Dzērieni garšo un ēdieni smeķē,
Un sidrabnauda krājas zeķē!

Uldis

NOKLAUSĪTAS SARUNAS

Pie informācijas stenda pēc pusdienām viena pusaudze stāsta otrai: „Tik labi apstākļi nav bijuši nevienā nometnē

– var gulēt gultā, uzlādēt telefonu, pat istabā sarunāties pa telefonu. Tālu jau arī nav jāstaigā – tikai kādas 20 minūtes kājām. Tikai ļoti netīri ceļi. Kā pabrauc mašīna garām, tā lieli dūmi. Šodien, kamēr atnācu, pabrauca kādas četras mašīnas, un viss vienos dūmos!”

PASAULES LATVIEŠU 3x3 NOMETNES LATVIJĀ 1990. - 2013.

